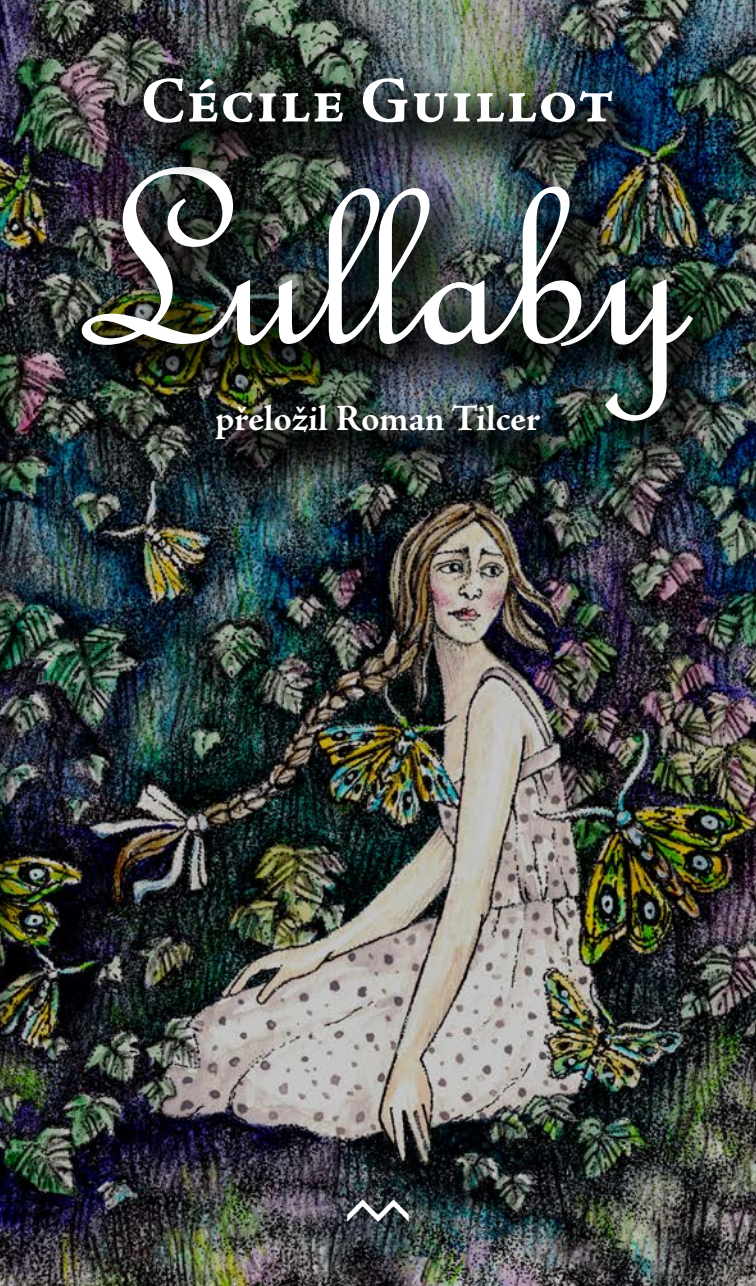

CÉCILE GUILLOT

Lullaby

preložil Roman Tilcer

CÉCILE GUILLOT

LULLABY

edice M
svazek 3

CÉCILE GUILLOT

Lullaby

překlad Roman Tilcer
ilustrace Eva Paprstkářová

Medusa
Loštice, 2025

Copyright © Cécile Guillot, 2021

Translation © Roman Tilcer, 2025

Translation of poems by Renée Vivien © Richard Podaný, 2025

Introduction © Vincent Tassy, 2025

Cover art and illustrations © Eva Paprstkářová, 2025

Czech edition © Medusa – Roman Tilcer, 2025

ISBN 978-80-909363-5-5 (PDF)

ISBN 978-80-909363-6-2 (ePUB)

ISBN 978-80-909363-7-9 (Mobipocket)

VINCENT TASSY

PŘEDMLUVA

„Slova mi splývala z jazyka a já si je vychutnávala jako bonbony.“

CÉCILE GUILLOT se již patnáct let prosazuje ve světě francouzsky psané fantastiky, již patnáct let vytváří text po textu rozmanité a zároveň i ucelené dílo, jehož hlavní rysy lze snadno identifikovat: od povídek po romány, od esejů po příběhy pro mládež je to stále stejný hlas, šeptající jako píseň noční pradleny, čistý a přívětivý jako potůčky, v nichž tyto ženské přízraky máčejí své bílé látky; stále stejná záliba v těch zlomových okamžicích, kdy temnota paranormálních jevů tiše vniká do reality, aby trápila jemné, zraněné postavy, které hledají, jak po svém existovat ve společenském prostoru, jenž nemá slitování s jejich křehkostí a odlišností.

V jejím přístupu k nadpřirozenu, a zejména k čarodějnictví, už od trilogie *Fille d'Hécate* (2012–2015) až po nedávné *Les filles de Witch Hazel House* (2024) krystalizuje jak touha po posvátnu, tak okouzlení světem intuice: její hrdinky čelí neviditelnému, sužovány kletbami, které mají kořeny v minulosti, kdy je nikdo nebyl s to zlomit. Ať už zlo přichází od Jiného, nebo od nich samotných, je potřeba, aby se vypořádaly s temnými silami, chtějí-li zvítězit; a ať už při tom bude muset zemřít část jejich duše, vždy dojde na archetypy gotických příběhů, které formovaly autorčin vkus: hrdinky budou muset znovu nalézt rovnováhu, pocho-pit, jaké zlo se je snaží zničit, jakou má podobu a jaké zásadní tajemství si z boje s ním budou moct odnést.

Od roku 2012 je Cécile Guillot rovněž nakladatelkou, již se nikdo nevyrovná ve schopnosti objevovat originální gotické a feministické texty. Právě ona představila frankofonním čtenářům významná jména ženské fantastiky, jako jsou Erica Waters, Dawn Kurtagich, Caitlin Starling nebo třeba Gwendolyn Kiste, o dalších nemluvě. Díla, jež vydává jako spisovatelka i nakladatelka, tkají – pro tuto nadšenkyni do pletení to není prázdné slovo! – harmonickou, homogenní síť: v popředí stojí ženy. Jejich roz-manitost je oslavována coby zdroj jejich krásy a schopnosti poradit si. Přesto není v příbězích

Cécile Guillot nic jednostranného ani černo-bílého: je věrná umění dvojznačnosti vlastní spisovatelkám, které ji ovlivnily (Daphne du Maurier, Shirley Jackson, Virginia Andrews...), probádává i hlubiny ženské psychiky a s pouze zdánlivě lehkým tónem zkoumá složitost vazeb mezi jednotlivcem a společností. Přestože přátelství, sesterství a někdy i láska můžou představovat záchranu, je těžké uniknout stínům, jež na nás číhají, a melancholie není nikdy daleko.

„Bylo by to jako umřít.“

V tomto ohledu je novela, kterou se chystáte číst – vydaná ve francouzštině v roce 2021 – obzvláště reprezentativní ukázkou autorčina typického stylu¹. Imaginárně a nadpřirozeno, využitě v přístupném a přitažlivém feministickém příběhu, jsou oděny do jemného gotického hávu a zobrazují hledání svobody i spásné bloudění v nejistých mlhách psychiky. Děj se odehrává ve Spojených státech ve dvacátých letech dvacátého století. Hazel, mladá dívka z dobré rodiny, sní o nezávislosti a o tom, že se stane spisovatelkou hororových románů.

1 Abychom vás neochudili o slovní hříčku, autor použil výraz „guillotienne“ (guillotovský), slovo nápadně podobné podstatnému jménu „guillotine“ (gilotina) – pozn. překladatele.

Rodiče pro ni naopak nechtějí nic jiného než dobré manželství. V době a v prostředí, kdy byly ženy nuceny k péči o domácnost, politický aparát umlčuje Hazel dvojnásob: její láska ke „špatnému žánru“, hororu, jde ruku v ruce s tím, že ji přitahují ženy, „špatné pohlaví“², protože právě to jí společnost odpírá. Na základě této premisy si Cécile Guillot osvojuje pravidla „vyprávění z ústavu“ – podobně jako Victoria Mas v *Le Bal des Folles*, slavném francouzském románu, vydaném v roce 2019 – v historické fikci, která metaforizuje způsob, jakým patriarchát vězní a podmaňuje si ženská těla. Hazel, považovaná za úchylnou a šílenou poté, co matka objeví její deník, proti své vůli putuje do ústavu Montrose, zařízení pro choromyslné, kde používají různé „terapie“, aby se pacientky podřídily iluzorní normě. Tam se záhy sblíží s dalšími dvěma dívkami, zářivou Jo – jejíž jméno dává vzpomenout na odvážného a nezávislého ducha Jo March z románu Louisy May Alcott – a éterickou Lullou. Ty se vzápětí stanou hrdinčinými nočními kamarádkami. Hazel s nimi prozkoumává tajemství Montrose a společně se, vedeny zvýšenou citlivostí, jež nepochybně pramení z jejich odlišnosti od zbytku světa, propadají do neviditelných zákoutí místa,

2 V originále je zde dvakrát spojení „mauvais genre“ – ve francouzštině totiž „genre“ může znamenat jak „žánr“, tak „(mluvnický) rod“ – pozn. překladatele.

kde straší *lullaby*, tajemná ukolébavka, kterou slyší jen ony. Od té chvíle Hazel přechází mezi snem a skutečností, strachem a údivem, a hlavní otázka je kontrastnější, než se zdá, a není ani zdaleka jednoznačná: možná nejde ani tak o pochopení původu ukolébavky, jako spíš o to, co její přítomnost prozrazuje o hlubinách srdce a neřešitelné povaze touhy. Jestliže „vědění je zbraň“, jak správně říká Jo v sedmé kapitole, není to proto, že je především klíčem k opuštěné zahradě, nedotknutelnému místu, kde nakonec nacházejí svobodu ztratit sebe sama, bát se, pochybovat, ignorovat, milovat? Nemohla by se svrchovaná zbraň skrývat v jedovaté kráse tohoto neurčitého prostoru, na jehož všemocnost rafinovaně upozorňují verše lesbické básníčky Renée Vivien? Hazel vždycky věděla, že nepsat, nemilovat „by bylo jako umřít“: je to kořen jejího bytí, dar její homosexuality. Přirozeně disponuje věděním, které chybí těm, kdo její orientaci nesdílejí; stejně jako další jí podobní, odmítání heteropatriarchátem, v sobě nese zárodky revoluce, jež se projevuje především silou imaginace.

Tento intimní román vás vezme za ruku a šeptavým, jemným a velkorysým hlasem vám odvypráví osud uvězněné ženy, která se snaží svému žaláři, paradoxnímu místu zjevení, vyrvat klíč ke svobodě.

„Obešla jsem budovu a připlížila se k zadním dveřím.“

U Cécile Guillot – jež symbolický terén romantické čarodějky očividně zná jako své boty – se ženské postavy, které se muži snaží ovládnout, uchylují ke zbraním, jež si ti druzí, příliš suroví, příliš podléhající tyranii viditelného, nedokážou ani představit: ke snům, květinám, sesterství, dokonce i k mlčení. Pokud si svobodu nemůžou vybojovat přímo, čelním útokem na hlavní vchod, budiž – „obejdou budovu a připlíží se k zadním dveřím“. Šaty, příběhy o magii, šití, botanika, všechny ty věci uměle spojované s ženskou polaritou, které muži vnímají jako neškodné nástroje kontroly, jim dávají vykvést – Hazel Bloom má tak příhodné jméno – a tyto ženy z nich čerpají svou sílu. Znají noc: tato nepovšimnutá stezka stínů jim nakonec umožní existovat.

V *Lullaby* fantazie Cécile Guillot září. Stačí pár vět, a jste lapeni do jejích sítí. Je mi potěšením přispět k jejímu českému debutu. Kéž si vás její křehký, snový svět plný krásných šatů a voňavých jedů získá tak, jako si knihu za knihou získával mě. Vsadím se, že budete chtít přídavek!

13. ledna 2025

LULLABY

*Vstupme, má drahá, do zpustlé zahrady,
zahrady divoké, půvabné, posmutnělé,
v níž prošlý čas bloudí rád osaměle
a vztekle, jak starý král zbavený vlády.*

Renée Vivien, „Zpustlá zahrada“

PROLOG

NOC MĚ VOLALA do své stinné zabra-
dy provoněné fialkami. Běžela jsem,
šlapala po jemných okvětních lístcích,
křičela, a přece ze mě nic nevycházelo. Poháněla
mě hrůza, nohy mě rychle, až příliš rychle nesly
k tomu, čemu jsem chtěla uniknout. Věděla jsem
totiž, že kdybych se podívala, přišla bych o rozum.
Skrytá za polorozpadlou zdí porostlou břečťanem
jsem ho spatřila. Temný obrys vytesaný měsíč-
ním svitem. Stál bez hnutí a u nohou mu ležela
mrtvola. Ne, nedívej se tam. Ne, ne, ne.

Žel, tělo zjevně neposlechlo hlavu a očima
jsem přejížděla po hnědých kadeřích, modrých
rtech, černých modřinách na krku. Pohlédla jsem
na svou vlastní tvář, již mrtvolně sinalou. A on
se zasmál, vysmíval se mému zděšení, mému
strachu. Jeho krutý hlas se odrážel od zeleného
listoví a já padala, padala...

Zhasla jsem lampu a v srdci mi zavládl klid.
Když mě napadl příběh, musela jsem ho dostat
na papír, jinak by mě mé postavy pronásledo-
valy. Ve dne nebo v noci, na tom nesešlo, ta
odporná individua byla nenechavá a netrpělivá

jako rozmazlené děti. Ta představa se mi líbila.
Svým způsobem jsem byla matkou svých románových výtvorů.

KAPITOLA PRVNÍ

KAŽDÝ ČTVRTEK k nám chodila na čaj sousedka, madame de Martel s dcerou Blanche. Seděly jsme s nohama způsobně u sebe, upíjely horký nápoj a ozobávaly malinké okurkové sendviče.

„Vaše *hors-d'oeuvre* jsou vynikající,“ komentovala to paní pokaždé svým zpěvavým přízvukem.

Hors-d'oeuvre je francouzské slovo, které jsem navzdory každodenním lekcím nedokázala správně zapsat. *Ordevre*?

Madame de Martel vždycky přinášela růžové makronky, drobné kulaté sladkosti ze své vlasti.

Nemohla jsem se dočkat, až strojená zdvořilost dospělých ustoupí klevetám a sprostým drbům. V tu chvíli jsme se s Blanche mohly vytrazit do zahrady a procházet se mezi květinovými záhony. V tomto ročním období nám poskytovaly úkryt před cizími pohledy. Před odsuzováním. Jednoduše jsme mohly být samy sebou.

„Léto už skoro končí,“ povzdechla si kamarádka, „uvědomuješ si, že už jsem tady rok?“

„Stýská se ti po Francii?“ zeptala jsem se.

Blanche neodpověděla a bloudila zrakem po živém plotě z ozdobnice, jejíž jemné bílé kvítky a chmýří se třpytily v zapadajícím slunci. Nejraději bych si ten obraz navždy zapsala do paměti: ona, tak krásná a zádušná v tomhle téměř snovém prostředí. Plavé kadeře jí zářily, s každým pohybem se přelévaly jako tekuté zlato. A pak ten okamžik pominul, slunce sestoupilo za řadu stromů, setmělo se. Náhle se ochladilo a ona se zachvěla.

„Na, vezmi si můj šátek.“ Podala jsem jí vlněný šátek, jímž jsem měla přikrytá ramena.

Poděkovala mi jedním ze svých osobitých mírných úsměvů, které mě naplňovaly radostí. Jako by pro mě byla čest chránit ji před drsnými teplotami této barbarské země.

Šátek jsem jí upravila a připevnila dřevěným kolíčkem. Při tom jsem se jí jemně otřela o ruku. Pokožku měla tak jemnou a bílou. Její jméno se k ní dokonale hodilo. Ani moje nezvolili vůbec špatně. Hazel, jako lískový oříšek, až na to, že moje hnědé vlasy a oči byly tmavší.

Nenápadně jsem se nadechla a nasála závan její levandulové voňavky. Nevšimla si něčeho? Setkaly jsme se pohledem a jí lehce zrudověly tváře. V rozpacích ze mě uniklo krátké rozchvělé zasmání.

„Hazel? Blanche?“

Otočila jsem se. Matka stála ve dveřích verandy a dívala se na mě s nerozluštitelným výrazem ve tváři.

„Madame de Martel už musí jít,“ dořekla.

Šly jsme za ní dovnitř. Viděla něco? Nedala nic najevo, ale nechtěla se mi podívat do očí a už z toho prostého faktu se mi zatočila hlava. Cítila jsem se, jako by mě někdo nachytil, i když jsem neudělala nic špatného. Pocit viny mi zatínal drápy do srdce a nechtěl se pustit.

Toho večera, když jsem seděla u večeře, otec vstal a nuceně si odkašlal. Něco se děje.

„Tenhle rozhovor měl přijít už dávno. Jsi ve věku, kdy by mladá dívka tvého postavení měla pomýšlet na sňatek.“

Lžíce, kterou jsem právě zvedla, ztěžka dopadla na stůl a cinkla o porcelánový talíř.

„Na sňatek?“

„Ano, slyšelas mě správně. Je na čase, aby sis našla manžela a založila rodinu.“

„Ale... já se nechci vdávat a mít děti. Aspoň ne v nejbližší době.“

„A co do té doby hodláš dělat?“ zeptala se matka jízlivě.

Konečně se na mě podívala. Chladně. Vypočítavě.

Psát. Otiskovat své děsivé příběhy. Tak bych ráda odpověděla, ale až příliš dobře jsem si uvědomovala, jak je takové přání marné. Nesmím se zachovat dětinsky. Pokud chci, aby mě vyslyšeli, musím projevit vyspělost a zdravý rozum. Nepochybovala jsem o tom, že je to trest.

„Mohla bych se stát knihovnicí.“

Celý den mezi knihami, to by byl skvělý kompromis. Mnohem příjemnější představa než si vzít úplně cizího člověka. Pro dnešní ženy je to naprosto úctyhodná práce. Nic a nikdo by mi nebránil po večerech psát.

Matka si přiložila ruku k hrudi.

„Práce. Na to ani nemysli. Proč pracovat, když se o tebe může postarat manžel?“

Začala jsem zuby. Nemluvily jsme stejnou řečí, nikdy bychom si nerozuměly.

„Nechci, abys byla jako ty takzvané moderní ženy s krátkými vlasy a velkolepými představami o manželství z lásky,“ pokračovala. „Protože až se city vytratí, co jim zbyde? Manželství z rozumu znamená jistotu. A to jako ženy potřebujeme – jistotu.“

Neznala jsem nudnější představu. V jejím pojetí bylo manželství vězením a já měla o to větší chuť utéct. Rozletět se k jeho opaku. Vstříc nebezpečí. Dobrodružství. Neměla bych však jednat ukvapeně, a tak jsem se jen usmála a odvětila:

„Nevidím se jako matka od rodiny ani jako manželka. Jak jsem řekla před chvílí, radši bych pracovala a na živobytí si vydělávala sama.“

„Nerozumím ti,“ poznamenala matka a ztrápeně zavrtěla hlavou. „Co by tomu lidi řekli? Budou si myslet, že jsme příliš chudí, než abychom ti našli dobrou partii.“

Upřímně řečeno, o budoucnosti jsem nikdy doopravdy nepřemýšlela, dospělý život mi připadal vzdálený a viděla jsem ho v mlžném oparu. A co na to řeknou lidi? To mi bylo úplně jedno. Ale čím víc jsem o tom přemýšlela, tím víc jsem se těšila, že budu přes den knihovnicí a v noci spisovatelkou. Jako bych konečně našla to, co jsem celý život hledala, aniž jsem o tom věděla.

„Kde bys místo knihovnice vůbec sehnala?“ snažil se namítnout otec. „Je to k smíchu, vždyť o světě práce nic nevíš.“

„Mohla bych jet do New Yorku, tam bude určitě mnohem víc volných míst než tady,“ opáčila jsem.

„Ať tě to ani nenapadne!“ vykřikla matka. „New York! To město zhýralosti! Tam hrozí tolik nebezpečí! Spořádaná žena tam nemůže žít sama. Dočista ti přeskočilo!“

Radši jsem nepodotkla, že otec tam pravidelně jezdí služebně. Pochopila jsem, že ať řeknu cokoli, nic se nezmění.

„Na zítřejší večeri jsme pozvali Jamese Davidsona. Počkej, až ho poznáš, než řekneš, že

o něj nestojíš. A o těch tvých pomatených plánech samozřejmě ani slovo,“ uzavřel otec s významným pohledem.

Když jsem odcházela z obývacího pokoje, zaslechla jsem ho zašeptat:

„Neboj se, brzo přijde k rozumu. Ta zpráva ji zaskočila, možná dokonce vyděsila. Je ještě dítě, ale rychle dospěje.“

Zadržela jsem rozčarované zasmání. Mám vůbec právo vyjádřit nějaký názor? Tak sem nás tyhle domluvené sňatky dovedly, k tomu, že se považujeme – my ženy – za prosté věci bez vlastního rozumu.

Usedla jsem k psacímu stolu. V žilách mi pomalu koloval chladný, rozhořčený vztek. Měla jsem pocit, že mi krev tuhne a mění se v led. Nedokázala jsem přijmout život, který mi nabízeli. Bylo by to jako umřít. Zavřela jsem oči a snažila se představit si po svém boku muže. Jeho ruku na mém těle. Hned jsem tu krajně znepokojivou představu zahнала. A musela bych se usmívat a skládat mu poklony před jeho společníky, tvářit se rozmile před ostatními poddajnými chotěmi.

Otevřela jsem svůj zápisník.

Vítejte na velkém maškarním plese! Netvor se smál a šampaňské teklo proudem! S tváří skrytou za hedvábím a peřím se mohl proměňovat mezi lidmi. Nebyli oni sami podvod-

*níci, skrývající svou pravou podstatu za úsměvy
a krásnými slovy? Zakrátko bude z mramorové
fontány stříkat jejich krev...*

KAPITOLA DRUHÁ

„**N**EZKLAM MĚ,“ zašeptal mi otec do ucha. Navzdory nízké hlasitosti zněla jeho slova jako dunění hromu, hrozivá a plná nebezpečí. Otec rád dával najevo pochopení, ale to jen proto, aby vás snáze získal na svou stranu. Ve skutečnosti byla jeho vůle neúprosná. Byl to prvotřídní manipulátor.

Matka mi vybrala oděv – žluté šaty se spoustou ozdob ze světle zelené krajky a organzy – a upravila mi těžký, nízký drdol, upevnila ho vlásenkami, které se mi teď zarývaly do lebky a které jsem si toužila vytrhnout. Připadala jsem si jako její dvojnice. Měla šaty v podobných odstínech a stejný účes. Zatímco moje vlasy se vlnily od přírody – to jsem zdědila po otci –, matka je měla rovné a musela si je hodiny natáčet, než dala účesu konečnou podobu.

Cítila jsem se zvláště nepatřičně, oblečená jako na ples, přestože mě čekala pouze nudná večeře. Pod tenkým závojem sloužícím jako